

Ivan Šarčević
USKRSNE MEDITACIJE

ISUSA U GROBU NEMA
Uskrs, Iv 20,1-9

Kad se stišala golgotska galama, kad su se akteri Isusova razapinjanja povukli u svoje svakodnevlje, izvukla se Marija Magdalena, još za mraka, i krenula na grob. Vjerojatno se povukla u krug Isusove majke i pokojeg učenika, u strahu skrivenih od obijesna mnoštva u nekom jeruzalemskom skrovištu.

Što je Mariju Magdalenu nagnalo da ide na Isusov grob? Možda ženska radoznalost? Možda unutarinja pobuna i neslaganje s činjenicom da nasilno umre netko tko je toliko volio ljude, koji je i nju izvukao iz tame života, spasio iz okova starih navika, slabosti i zla? Možda potreba da u blizini mrtvoga Učitelja, u samoći i miru, prijeđe put njihovih susretanja, da mu opet osobno i intimno zahvali za darovanost novoga, oslobađajućega puta; da se čisto onako porazgovara s njim? Jer nitko je nije toliko razumio. Ona je ljubila puno, ali nije bila ljubljena. Isus ju je razumio i zavolio. Okrenuo joj život u novom smjeru.

Pismo ne izvještava o razlozima Marijina dolaska na grob, nego o njezinom nenadanom uvidu da je kamen s groba maknut. Neočekivano: Isusa u grobu nema. Onako kako je došao na svijet, u tuđoj pojati, tako je prošao kroz tuđi grob. Došao i prošao. I nitko nije dokraja povjerovao, čak ni učenici koji su kroz tri godine s njime boravili, pričali i slušali ga, pješačili i blagovali s njime. Kao da nitko nije ozbiljno uzimao njegove nagovještaje o uskrsnuću, o nemogućnosti smrti onoga tko je u životu bio potpuno očitovanje Boga, njegove ljubavi i milosrđa.

Zbunjena Marija trči da muškarcima, Petru i vjerojatno Ivanu, drugom učeniku kojega se ne imenuje, kaže da je Isusa netko uzeo iz groba, nekamo ga premjestio. I dva učenika trče. Evandelist Ivan do u sitnice opisuje trčanje dvojice učenika kao da time hoće iskazati ne samo važnost ove dvojice učenika, nego u njihovim radnjama, akcijama i pokretima, želi prenijeti svojoj zajednici sve što se događalo oko Isusova groba te da je grob uistinu nađen prazan.

Onaj drugi učenik bio je vjerojatno i mlađi i poletniji. Brže je stigao na grob. Nadvirio se nad njega, vidio plahtice u kojima je bio umotan Isus i zastao nad prazninom. Vjerojatno je razmišljao što se sve to moglo dogoditi, tko je mogao maknuti Isusovo tijelo, ili možda tko je uistinu Učitelj kojega je slijedio. Možda je čekao Petra pa da zajedno uđu.

Petar je sporije trčao. Stigao je poslije. Ali silazi u grob, želi doći na mjesto gdje je Isus bio položen i sve provjeriti. I uistinu, Isusa nema. Bijele krpe u koje je bio umotan odložene su. I ručnik kojim je bila umotana Isusova glava posebno je složen. Je li bilo vremena za slaganje ručnika ako je netko Isusa „ukrao“? Je li ga Isus sam složio? Je li ručnikom dan kakav znak? Da nije ručnik pripadao Mariji Magdaleni, nekoj od žena ili učenika? Da njime možda nije odložen zemaljski čovjek?

Ništa puno ne znamo. Ivanovo nam detaljno opisivanje dolaska na Isusov grob Marije Magdalene i dvojice učenika ne pomaže u rasvjetljavanju samoga događaja uskrsnuća. Ostaje nam činjenica Isusova sramotnoga stradanja, smrti i polaganja u grob. Ostaje nam činjenica praznoga groba. Praznim grobom sve počinje. Odnosno, sve počinje svjedočanstvom Isusovih učenika da je grob prazan, da je Raspeti živ, da nije među mrtvima. Kršćanstvo počinje njihovom porukom da su susreli raspetoga Gospodina i da njegov život, osobito njegova muka i smrt, imaju smisao i da je uskrsnuće potpuni čin vjere. Tako je Isusova radosna vijest zaokružena radosnom viješću o uskrsnuću. Od malovjernih i zbunjenih, strašljivih i neuvjerljivih, učenici su postali sigurni i vjerni svjedoci. Isus i njegovo evanđelje postali su radosna poruka svijetu, poruka koja nudi puninu života.

MIR I TOMINA VJERA

II. uskrsna nedjelja

Iv 20,19-31

98

Uplašene učenike, izvještava Ivan evanđelist, koji su se poslije Isusova stradanja zaključali, iznenađuje Isus svojim posjetom. Dolazi među njih nespriječen prostornim uvjetovanostima i pozdravlja ih s pozdravom *Mir vama*. Pri tome im pokazuje svoje rane da ne pomisle kako je utvara. Pozdravom mira unosi hrabrost u njihova slomljena srca i za sva vremena postavlja razdjelnicu, ne isključivost, između svoga mira i mira kojega svijet, mi ljudi, jedni drugima dajemo. Utemeljivanje mira na Isusovu djelovanju i njegovu evanđelju pouzdan je oslonac za ljudske strahove, rješenje životnih dilema i sukoba. Tko hoće mir sa sobom, drugima, svijetom i Bogom, neka prihvati Isusov mir ali ne kao praznu parolu nego kao određenje života prema Isusovu životu i djelovanju. Taj mir pak nije odsutnost konflikta, nego odricanje od svakog nasilja kao njegova rješenja, te odlučna zauzetost u ljubavi za istinu i pravdu.

Kad su se učenici obradovali Gospodinovu dolasku, on ih u radosnom ozračju podsjeća na njihovo poslanje. Nije to ništa specijalno, nije to riječ o nekom posebnom mandatu, nego o običnom životu u svijetu. Težina Isusova poslanja, težina kršćanskoga života ne leži tek i prvotno u vrsti posla i profesije koji se obavljaju, nego u načinu kako se poslanje onoga koji želi biti Isusov učenik ostvaruje među ljudima. Jer Isus postavlja visoki cilj: učeničko poslanje treba slijediti Isusovo poslanje. Onako kako je on obavljao poslanje, dano mu od Oca, to treba slijediti i Isusov učenik. Nasuprot, dakle, našim ljudskim mjerilima, pred nama je previsoki ali jedino vrijedan cilj. On se sastoji u opraštanju i zadržavanju grijeha. Kad je o tome riječ, mi mislimo odmah na svećenike i njihovu ovlast opraštanja grijeha, na ispovijed. Stvar je mnogo šira. Isus poziva da se mjerimo po njegovu poslanju, a ono je iskaz prebogata Očeva milosrđa za sve grešnike. Došao je na svijet za grešnike, da ih ljubi i uskršava na novi život. Do nas je hoćemo li opraštati ili zadržavati svoj grijeh i grijehe bližnjih ili ćemo Očevim milosrđem izlaziti iz svoga grijeha i opraštati bližnjima za novi život.

No, pri ovom Isusovom posjetu nije bilo učenika Tome. Već njegova oznaka, sumnjivi Toma, govori da je posumnjao u kazivanje svojih prijatelja i može biti dovoljan dokaz da se poslije

golgotskih događanja i razočaranja s Isusom uputio svojim putem. Toma želi sve provjeriti: i ruke, i rane, i bok. Ta ne radi se o bilo kome, nego o Učitelju kojemu je povjerovao, kojemu je već jednom izručio svoj život. Toma se ne zagrijava odmah, ne pristaje na priču drugih, svojih prijatelja, koliko god ona bila gorljiva i uvjerljiva. Život nije za sve eksperimente, pogotovo ne za lakomislenu vjeru.

Tomine riječi sumnje skupljenoj zajednici istodobno su i iskrena molitva za susret s Gospodinom. Zato i ne napušta zajednicu. Iako sumnjičav, Toma ostaje u zajednici i čeka. Čestitost njegova nastojanja da ponovno susretne Isusa, da ga *sam* susretne i da se *sam* uvjeri, za njega biva blagoslovno nagrađena. Gospodin dolazi. Staje pred njega u njegovoj sumnji i pokazuje mu se onakav kakvog je sam Toma htio vidjeti.

Toma, iskreni Toma, kod ponovnog Isusova dolaska, kod Isusove ponude da na samom Isusu provjeri svoja pitanja, opet čestito izlazi iz svoje sumnje i očituje svoju ljudsku nesigurnost vjerničkim priznanjem: *Gospodin moj i Bog moj!* I tu se završava sumnja.

U sumnji je potrebno ići dokraja. Sumnju valja izdržati. Ona nije posjed, nije trajno stanje, ona nije kraj put. Svaki agnosticizam je prolazan. Štoviše, čestiti agnosticizam je tolerantan. On sluša druge i želi provjeriti stvari.

Na koncu današnjeg čitanja Isus blaženima naziva one koji vjeruju a da nisu vidjeli. Ne odnosi se to na raznovrsne pojave i ukazanja kojima obiluje naš svijet od postanka. Riječ je o tome da se povjeruje da je Raspeti Isus živ, sa svom svojom biografijom, od rođenja do praznoga groba, osobito da se povjeruje u evanđelje kao jedino u što se treba vjerovati bez vidljivih i opipljivih dokaza, iznad svega bez zemaljskoga uspjeha.

DORUČAK I LJUBAV

III. uskrsna nedjelja

Iv 21,1-19 (ili 1-14)

Ivan evanđelist u zadnjem poglavlju svoga evanđelja govori kako se Isus ukazao učenicima na Tiberijadskome jezeru kada su, na Petrov nagovor, bezuspješno čitavu noć lovili ribu. Bio je to treći put, kaže ovaj evanđelist, da se Isus ukazuje učenicima. Treći put kao broj punine. Isto ovo poglavlje govori o Isusovim upitima Petru o tome kolika je Petrova ljubav prema Isusu.

Nakon noćnoga lova, skupina se učenika praznih mreža ujutro vraćala. Vjerojatno šutljivi, otupjeli od noćnog bdijenja, iznenadili su se kad su na obali vidjeli da baš nasuprot njima stoji stranac. Da ih čeka.

Kad su se primakli, stranac je započeo razgovor. Isus počinje pitanjem imaju li ribe, a oni su bili gotovo deprimirani. Isus im predlaže da bace mreže ondje gdje nisu lovili, nigdje drugdje nego ondje gdje su se našli. Mnoštvo ulova potiče učenika kojega je Isus posebno ljubio, nastavlja evanđelist, da prepozna Isusa i da drugovima na lađi kaže da je čovjek na obali nitko drugi nego njihov Gospodin. Na to Petar iskače iz lađice i vjerojatno pliva ili hoda dok ostali polako kreću natovarenom lađicom prema kopnu. A onamo ih je već čekala žeravica i riba i, naravno, Isus.

Doručkivali su. Isus i poslije uskrsnuća nastavlja biti uz svoje učenike. I dalje ih upućuje gdje da bace svoje mreže. On nastavlja i dalje blagovati s njima. On im dijeli hranu i jede s njima. Nije uskrsli Gospodin nevidljivi duh niti privid nego opipljiva zbilja, stvarnost koju zemaljski ljudi prepoznaju i s kojim se prirodno druže. Iako je u novim odnosima sa zemljom, učenici ga prepoznaju *po tijelu*. On je drugačiji ali prepoznatljiv. Uskrsnuće tijela jest posvemašnja novost, ali koja ne briše niti dokida zemaljsku egzistenciju i tjelesnost. Zato u *Vjeronanju* i govorimo o uskrsnuću tijela, o novosti koja ima svoje zemaljske osnove i o osobnosti koja ne biva uništena. Odatle i zahtjev naše vjere da svoje tijelo i tijelo bližnjega prihvaćamo s poštovanjem i dostojanstvo. I Bog se sam udostojao utjeloviti. Nije, dakle, smatrao tijelo nevrijednim i nečim za preziranje. Zato ne uskršavamo samo dušom i duhom, nego cjelinom svoga bića, dakle i tjelesni.

Nakon što su doručkovali, Isus opet uzima riječ i postavlja svome učeniku Petru tri istovjetna pitanja: *Šimune, sine Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?*

Zašto ovo pitanje? Zašto tri puta? Zar to nije malo previše? Da i nama netko postavlja ta pitanja zar ne bismo kazali da je naporan i dosadan? I što će Isusu pitanje ljubi li ga netko? Zašto je nesiguran da samostalno živi? Naučili smo da su pitanja ljubavi izraz slabosti, ili za djecu ili za romantično zaljubljene, jer dok unutarne možda i tražimo da budemo ljubljeni, takva pitanja rijetko postavljamo, a osobito ne gdje ima više ljudi, u javnosti. I konačno, što treba Isusu da samo Petra pita ljubi li ga i to tako da od njega zahtijeva da ga ljubi više nego drugi njegovi

prisutni učenici? Kao da Isus želi unijeti i određeni razdor među svoje učenike?

Moguće je da je Isus imenujući Petra ponovno njegovim obiteljskim imenom, Šimun, a ne imenom njegova poslanja, htio vratiti Petra na ozbiljnost njegove pozicije među učenicima i braćom. Petar, kakvoga i znamo iz svih evanđelja, jest Isusov glavni učenik, glasnogovornik, nasljedovatelj, ali i zatajivač i malovjernik. On je onaj koji se vjerojatno među Isusovim učenicima smatrao najboljim, onaj koji Isusa najviše ljubi i koji je u tome smislu najodgovorniji, kojega se pita i ima zadaću da bude pastir, predstojnik nove Isusove zajednice i bez zemaljskoga Isusa. Prepoznat u tome, Isus mu vjerojatno s pravom svraća pozornost na važnost njegovih osobnih odluka i riječi, njegovih obećanja i zakletvi. Kao da Isus hoće kazati: *Šimune, sine Ivanov, budući da ti sam kažeš da me voliš više nego drugi, ja ću te i javno o tome ispitati, ne da te omalovažim, nego da te ohrabrim u ispravnost tvoga uvjerenja i težinu tvojih riječi.* Ponavljanje istoga pitanja pojačavanje je Petrove odluke. Što Isus više pita, Petar sve više biva svjestan svoje nejakosti i nužnosti oslanjanja na Učitelja. Zato na treće Isusovo pitanje, ne odgovara: *Da, Gospodine, ti znaš da te ljubim!*, nego: *Gospodine, ti znaš sve. Ti znaš da te ljubim!* Naglasak je istodobno u Isusovom poznavanju ne samo Petra nego *svega*, kao i Petrovoj iskrenom priznanju uvijek male ljubavi prema Isusu.

Kad se to dogodilo, Isus mu, kako kaže evanđelist Ivan, ukazuje na put i konac njegova života. Petrov život, koji je označen većom ljubavi za Isusa nego svih drugih, neće biti više život usmjeren i koncentriran na sebe, nego će upravo zbog te ljubavi biti razvlačen i potrošen za druge. Tu i leži i bit kršćanstva i bit Crkve i svake kršćanske zajednice koja vjeruje da je susrela i nenadmašno zavoljela i gotovo prisvojila Isusa Krista, svoga Gospodina. Kršćanin i njegova zajednica više ne živi za sebe nego za druge.

ISUSOVO POZNAVANJE SVOJIH I OČEVA RUKA

IV. uskrsna nedjelja

lv 10,27-30

Poslije čitanjâ Ivanova evanđelja prošlih nedjelja, a koja su se odnosila na događaje iza uskrsnuća, Ivan nas u današnjem odlomku ponovno vraća u Isusov zemaljski život, podsjeća nas

na zgodu kad se Isus našao u Jeruzalemu za blagdan Posvećenja hrama. Šetao je Salomonovim trijemom kad su ga opkolili Židovi i postavili mu pitanje: *Dokle ćeš nas držati u neizvjesnosti? Ako si zbilja ti Mesija, reci nam otvoreno!* (Iv 10,24). Na ovo pitanje Isus odgovara da im je to on već kazao, ali da oni ne vjeruju, i da im to nije govorio samo riječima nego djelima koje je činio u ime svoga Oca, a da oni to ništa ne vjeruju jer ne pripadaju njegovim ovcama. Govor bez povjerenja je uzaludan.

Ovaj nam je uvod trebao da bismo bolje razumjeli današnji odlomak Ivanova evanđelja. On nas naime ubacuje usred spomenute rasprave između Isusa i Židova, a u njemu se reflektira sučeljavanje kršćanske zajednice Ivana evanđelista sa židovskom sinagogom. Odatle i tako oštro Isusovo povlačenje razdjelnice između njegovih ovaca i židovske zajednice koja se protivila prvim kršćanima, Isusovim učenicima, kao krivotvoriteljima otačke vjere i Zakona.

Isus govori u slikama običnoga onodobnoga života, razumljivima svima: o ovcama i pastiru, i to o poslušnim ovcama, njegovim učenicima, i o sebi kao dobrom pastiru. Njegove ovce slušaju njegov glas. On ih poznaje i one idu za njim.

Velika je i otkupljujuća istina povjerovati *da nas Isus poznaje*. Hoditi mirno zemljom u sigurnosti da nas netko neizmerno dobar posve poznaje, zna i naše postupke i naše riječi, svu našu nutrinu, sve, baš sve, nutrinu koja ne samo da nije otkrivena drugima nego je nepoznata i nama samima. Kako je utješno povjerenje u Isusa Prijatelja i Gospodina koji smiruje naše korake, koji nas odvraća od tolikih mukotrpnih i nepotrebnih putova samospoznavanja. Kako je utješno povjerenje da nas Učitelj razumije i smiruje našu nervozu dokazivanja drugima kakvi smo; koji nas razumije i povlači iz gotovo patoloških opterećivanja drugih našim problemima i jadikovkama da smo mislili ovako a ne onako, da nam je namjera bila ova a ne ona.

Slika dobroga pastira i ovaca, koju Ivan i u ovom odlomku razvija, za naše je uši opterećena pomišlju na zaostalost i neka bivša vremena. Ipak, ona u sebi nosi nadvremensku istinu. Riječ je o tome da je Isus takav pastir koji ne samo da poznaje svoje ovce, nego se i učinkovito brine za njih, štoviše on im daje puni, sretni, vječni život. Život koji ne može propasti.

Kad se govori u slici pastira i ovaca, ne smije se međutim zaboraviti da nije naglasak na tome da Isus oduzima dostojanstvo čovjeka, da ga osiromašuje za slobodu, a da bi čovjek bio slijepo

poslušan i pokoran. Naprotiv, Isus trajno napominje da one koji su ga upoznali i koji su se odlučili za njega, više ništa ne može skloniti s toga puta. I oni će se uvijek vraćati u Isusovu blizinu, čak i onda kada se nađu kao izgubljena ovca, kad se grešnički nađu na stranputici. Isus će se sam pobrinuti za onoga tko se nađe izgubljen, jer je i došao izgubljenima i grešnima.

Odatle Isusovi učenici nisu stado ni masa nijednoj zemaljskoj instituciji ili čovjeku, ni u političkom ni u religioznom smislu, nego ovce poslušnosti i predanja, zajednica jednog Učitelja. One se u slijedenju svoga Pastira ne vode nikakvim strahom, nikakvom ugodom, profitom ili interesima sračunatih ciljeva, nego sigurnošću dobrote i spasiteljskom brigom svoga Pastira. Ako se uspostavi to bezgranično povjerenje između Isusa i njegova učenika, učenice, onda život bukta u snazi dobrote, onda su horizonti otvoreni, onda je zemlja gostoljubiva, onda su drugi ljudi sestre i braća.

Današnje evanđelje završava Isusovim riječima da je sve što je on činio dio Božjega plana kao i da su njegovi učenici posve u Božjoj, Očevoj ruci. U Isusu se Božja objava očituje u svome vrhuncu. Odatle sigurnost Ivana evanđelista, vjernikâ njegove zajednice, prvih kršćana, da vjernički posvjedoče da su Otac i Isus njegov Sin jedno, zajednica ljubavi. Nije riječ o biološkom, tjelesnom sinovstvu, nego o sinovstvu i očinstvu dobrote i milosrđa. Božja se ljubav na najuzvišeniji način utjelovila u čovjeka Isusa iz Nazareta. Nasljedovanjem njega, dobroga Pastira, kršćanin sigurno hodi zaštićen milosrdnom rukom nebeskoga Oca.

LJUBAV JE NASLJEDOVANJE ISUSA KRISTA

V. uskrsna nedjelja
lv 13, 31-33a. 34-35

U uskrsnom vremenu čitanjima se još jednom želi vjernicima sugerirati najbitnije iz Isusova života i njegove poruke. Prošle nedjelje razmišljali smo o nužnosti prihvaćanja Isusa kao onoga koji nas najbolje poznaje te o poslušnosti njemu i njegovim riječima kao uvjetu da se bude njegov učenik, da ga nasljedujemo i nazivamo kršćanima.

Današnji odlomak iz Ivanova evanđelja vraća nas opet u Isusov život s učenicima i to u onu večer kad je Isus slavio

sa svojim učenicima posljednju zemaljsku gozbu i na kojoj je izrekao bit svoga poslanja, svoje poruke. Naime, nakon što je učenik Juda, ipak, odlučio izdati svoga prijatelja i Učitelja, te nakon što je napustio blagovalište i zajedništvo, za Isusa je bilo jasno da se mora ići dokraja, da se Božje očitovanje u njemu mora ostvariti i u najradikalnijoj optužbi za bogohulstvo i najsrमतnijoj političkoj smrti, smrti na križu, te u ostavljenosti i drami nerazumljene i neuzvraćene ljubavi.

Govoreći učenicima da je još malo s njima, ostavlja im na rastanku bit svoga poslanja, bit svoje poruke. Ta oporuka Isusova života glasi: *Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedan drugoga!*

Ljubav!? - ništa dakle novo što nismo znali. Pa, naravno, da je ljubav najbitnija. Čak ćemo se pozvati i na usporedbu s drugima i kazati da je židovstvo vjera koju pokreće nada; islam, vjera koju pokreće korjenita vjera u jednoga Boga; a kršćanstvo, vjera koja je sva prožeta ljubavlju. No, time nismo ništa kazali, osim da se i dalje umišljamo kako smo najbolji vjernici jer za nas je ljubav najuzvišenija zbilja i tko to onda može zanijekati da je ljubav najvažnija u ljudskom životu.

Ovdje i nastaje problem. Kršćanstvo se ne svodi na spoznaju, pa makar to bila i spoznaja najuzvišenije zbilje, ljubavi. To nije kršćanstvo. Kršćanstvo, naravno, ne isključuje znanje, jer bi bilo slijepo, iracionalno i fanatično, ali je povrh znanja. Kršćanstvo je nasljedovanje Isusa Krista. Zato ovdje nije riječ o bilo kojoj ljubavi niti znanju o njoj, nego o onoj ljubavi koju je Isus pokazao prema svojim učenicima, prema ljudima uopće. Nije riječ o našim čvrsto uređenim misaonim konstrukcijama i zamišljajima ljubavi, nego o onoj ljubavi koja se očituje prema nama, Božjoj milosrdnoj i bezgraničnoj ljubavi koja se u Isusu konkretizirala i koja je od njegova zemaljskoga života postala mjerom svih ljudskih ljubavi.

Tek nekoliko oznaka Isusove ljubavi, nekoliko, jer ju je nemoguće iscrpsti. Ona je uosobljena, ona je osoba, ona je nasljedovanje Isusa. Tako ljubav na Isusov način ima posebne oči. Prepoznaje malene, siromašne, grešne. Ta ljubav je svjesno pristrana za prikraćene, slabe, isključene iz ljudske komunikacije. Isusova se ljubav ne vodi principom vanjskoga sviđanja i ugone života, niti podilazi ljudskoj nemoći i siromaštvu koji u sebi sami uživaju, nego uključuje istinu koja oslobađa. Ta

ljubav nije slijepa, jer ljubi oslobađajućom istinom te čovjeku kojeg voli otvara novu perspektivu. S tom ljubavlju čovjek izlazi iz staroga života, iz grešnosti, u novi život.

Ljubav na Isusov način je snaga koja mijenja svijet, čak i one odnose koji su neprijateljski i đavolski prekinuti. Isus ne isključuje nikoga, ni svoga Judu, ni svoje protivnike. On moli za njih, ne mrzi ih, i opet pri tome ne iskrivljuje istinu, niti poništava pravdu. Ljubav prema protivnicima i neprijateljima najteže je u nasljedovanju Isusa. To je najveća novost i po tome se najviše kršćani prepoznaju kao Isusovi učenici. Ta ljubav uključuje križ i nerazumijevanje.

LJUBAV I RIJEČI

VI. uskrsna nedjelja

lv 14, 23-29

Iz Ivanova evanđelja, koje nazivamo i evanđeljem ljubavi, danas slušamo odlomak koji se otvara posve jasnom tvrdnjom izraženom u pogodbenoj formi. Isus naime kaže: *Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ... a tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva.* Na osnovu ovih Isusovih riječi mi bismo se kršćani mogli dijeliti na tri skupine:

- *Znanje iznad ljubavi:* Prvu bi skupinu činili kršćani koji dosta dobro poznaju sve što je Isus kazao; znamo njegove riječi, ali jer ga ne ljubimo, njegove nas riječi ne obvezuju. Događa se da uvjeravamo i sebe i druge da smo pravi posjednici Isusova evanđelja, ali je to poznavanje Isusa umrtvljivanje, imuniziranje njegove poruke. Mi Isusovoj riječ oduzimamo zahtjevnost, snagu promjene. Niti se mi ponašamo po njegovoj riječi, niti drugima dopuštamo da se primaknu Isusu, jer smo ga zatvorili u svoja tumačenja. Ovoj skupini kršćana mogu se pribrojiti i oni kršćani koji Isusa i njegove riječi postavljaju na istu razinu s bezbroj drugih osoba i riječi kojima smo kroz povijest i svakodnevno obasuti. Ako smo ovakvi kršćani, mi se još nismo susreli s Isusom, nismo osjetili da ljubav obvezuje i traži da se riječi posvjedoče u praksi.

- *Ljubav bez riječi:* Drugu skupinu čine oni kršćani koji smatraju da ljube Isusa i to stalno govore. Sve druge riječi, dakle stvarno znanje o Isusu koje bi povezali sa stvarnim ljudima s kojima žive, smatraju suvišnom pričom, kompliciranjem

i zamagljivanjem Isusove osobe. Ovi kršćani misle da su riječi suvišne, da se praksom i gorljivošću može nadoknaditi svjedočanstvo koje se posreduje razumom i razumskim argumentima, dakle riječima kojima se treba uplesti na suvremene areopage, na suvremene trgove gdje se kreću i žive današnji ljudi. Isus jest praktično ljubio, ali nije šutio, govorio je, svjedočio svoju ljubav prema Bogu i ljudima i djelima i riječima. Kršćanstvo je i vjera riječi, utjelovljene Riječi.

- *Ljubav i riječ*: To su oni kršćani, vjerojatno malobrojni, koji ne odvajaju ljubav i riječi, praksu i teoriju. Kod njih je, kako Ivan evanđelist i govori, ljubav ona koja čuva Isusove riječi i po njima djeluje. To je ljubav koja se svjedoči i riječima i djelima, ne samo ona koja ostaje na riječima niti samo ona koja u nijemosti i povučenosti samoj sebi izgleda dostatna i sigurna.

Isus govori da je riječ koju je on kazao učenicima i koju je nama posredovao od Boga. Time je njezina obvezatnost utemeljena u Bogu. Značenje te riječi spoznat ćemo darom Duha, Duha Branitelja. Riječ je o tome da ćemo u svjedočenju Isusove riječi imati sigurnost samo onda ako izmaknemo svoje sigurnosti njezina tumačenja. Duh će nas ohrabriti da ne govorimo svoje riječi, nego će nas poučavati o svemu. U tom poučavanju najvažnije mjesto jest da će nam dozivati u pamet Isusove riječi. To znači da ćemo u situacijama našega znanja i neznanja, govora ili šutnje, ako se otvorimo Očevu i Isusovu Duhu, stalno svoja djela i riječi preispitivati u duhu onoga što je Isus radio i govorio. Zato kršćanin govori one riječi koje su prošle ispit Isusovih riječi. Nije, dakle, riječ o bilo kakvom duhu koji bi nam omogućio da govorimo što hoćemo, nego o onom Duhu koji nas postavlja u odnos s Isusovim riječima. Nije to oduzimanje slobode govora, nego naprotiv, otvaranje neslućenih obzora prema kojima nas usmjerava Isusova izgovorena riječ.

I kao na drugim mjestima, Isus i ovdje daruje svojim učenicima jedinstveni mir, mir utemeljen na njegovoj riječi, koji je različit od mira svijeta. Taj mir nema tjeskobu ni strah, ugroženost i nemir, kojim politike i društvena previranja žele uznemiriti ljudsko srce. Štoviše, Isus i nama kao i svojim učenicima kaže, ne uznemirujte se što ja moram otići k Ocu, što fizički nisam s vama. Zato opet pogodbeno rečenica: *Kad biste me ljubili, radovali biste se što idem Ocu jer je Otac veći od mene*. Kao da nam Isus ovim riječima želi kazati da se ne može

zbog nas samih vezati uz nas. Hoće od nas slobodne ljude, a on odlazi onome koji je, iako na različit način i naš i njegov Otac, Bogu, Gospodaru povijesti i svih ljudskih života. On odlazi Ocu, a na nama je kršćanima da svoju odluku da nasljeđujemo Isusa konkretiziramo u praksi, da svoju ljubav posvjedočimo riječima i djelima.

SAŽETAK KRŠĆANSKE PORUKE
Uzašašće Gospodinovo
Lk 24, 46-53

107

Svetkovina Uzašašća Gospodinova na nebo u našem je narodu poznata i kao Spasovo. Riječ je o tome da vjerujemo u Isusa Krista kao Spasitelja svijeta, svetoga Spasa. Tekst evanđelista Luke kojega čitamo na svetkovinu Uzašašća u liturgijskog godini C kraj je njegova evanđelja. Tako ovim odlomkom Luka zaokružuje svoj govor o zemaljskom Isusu, zatvara svoje evanđelje kojega novozavjetni tumači nazivaju i *evanđeljem milosrđa*, evanđeljem Božje brige za sve ljude i sav svijet. Upravo u tome smislu, u cjelinu Lukina evanđelja, uklapa se današnje čitanje, jer na koncu, prije nego će Isus biti uzet pogledu učenika, još se jednom poručuje najbitnije.

Luka nam, dakle, govori da se Isus prije svoga rastanka s učenicima ponajprije poziva na Sveto pismo u kojemu se nalaze svjedočanstva o Mesiji, Kristu, Pomazaniku i to da će on *trpjeti, umrijeti, da će treći dan ustati od mrtvih*. U ovim riječima posve se jasno izražava neprekinutost onoga što mi nazivamo starozavjetnim Božjim očitovanjem. Biva potvrđeno da je Isus povijesna osoba, pripadnik židovskoga naroda i vrhunac onoga što židovsku vjeru označava vjerom nade, vjerom očekivanja Mesije, Spasitelja. Kršćani, nazidani na temelju apostola, na temelju saveza s Noom, Mojsijem, prorocima, mnogim Božjim ljudima izabranoga naroda, vjeruju da je u Isusu iz Nazareta Bog objavio spasenje ljudima, da je on Spas svijeta. Kršćanstvo se temelji na židovstvu. Isus je očekivani Spasitelj.

Druga istina ovoga današnjega evanđeoskoga teksta iskazuje da će Isusovi učenici u njegovo Ime propovijedati obraćenje na otpuštenje grijeha po svim narodima, počevši od Jeruzalema. Vidljivo je dakle središte zračenja i širenja Isusove radosne vijesti. To je posve konkretni grad, Jeruzalem. Bog naime svoju

objavu ne izvodi nikada na nebesima, nego konkretno. Njegova se poruka inkarnira, utjelovljuje, geografski se lokalizira, ali nikada se ne dopušta zakovati samo u jedno mjesto, narod, kraj ili zemlju. Ona je univerzalna.

Treća bitna stvar današnjega Lukina teksta je sadržaj učeničkoga svjedočenja Spasitelja. Taj sadržaj je *poziv na obraćenje radi otpuštanja grijeha*. Obraćanje je temeljna Isusova poruka za ostvarenje Božjega kraljevstva na zemlji usred svih ljudskih projekata spašavanja čovjeka i usred svih ljudskih ustroja zajedničkoga života. Obraćanje - na koje Isus poziva i nasljeđujući njega na što pozivaju njegovi učenici - nije samo sebi svrhom. Obraćanje je uvijek vezano za novi život, ovdje izražen kao spasenje od najtežega tereta - kao otpuštanje grijeha. Svaki čovjek, svaka obitelj, ljudska zajednica, čitavi narodi, svi mi živimo pod teretom ne samo onoga što nazivamo istočnim grijehom, nego svojom vlastitom grešnošću, teretom svojih konkretnih zlih čina i propusta, pod sjenom neoslobođenosti i neotkupljenosti. Prihvatanje Isusa kao Spasitelja označava obraćenje od sebe, od mračnih sila vlastite sigurnosti, i označava otpuštanje grijeha, tog nesnosnoga tereta, te smrti prije fizičke smrti.

Na koncu Isus priopćava još dvije stvari svojim učenicima. Ponajprije oni su svjedoci svega onoga što se njemu događalo. Zato je drugo ime za kršćanina *svjedok* Isusa Krista Spasitelja koji je trpio i ustao od mrtvih, koji je u Božjem milosrđu otpuštao grijeha ljudima. I zadnje što prema Lukinom evanđelju Isus *govori* učenicima jest da ostanu u Jeruzalemu dok ih ne zaogrne Sila odozgo, ono Obećanje koje Bog daruje svjedocima - Duh branitelj, Duh koji će njihovu poruku osnažiti božanskom sigurnošću i neustrašivošću; Duh koji će im biti utjeha u vremenima nerazumijevanja, optužbi, progona.

Luka završava svoje evanđelje vrlo kratkim opisom Isusova uzašašća. Isus izvede svoje učenike do obližnje Betanije. Podigao je ruke i blagoslivljajući svoje učenike rasta se od njih, bi uznesen na nebo, oduzet njihovim očima. A učenici su, kako redovito i vidimo na likovnim prikazima ovoga događaja, pali na koljena i ispratili u Očevu blizinu svoga Učitelja i Spasitelja. I još nešto, nisu tugovali. Naprotiv, s velikom radošću vratili su se u Jeruzalem, u hram na proslavu Boga. Početak i završetak evanđelja jest radost. Kršćanin je svjedok radosne vijesti. Može li se vjerovati u Isusa Spasitelja i ne biti radostan?

U ČEMU JE JEDINSTVO?

VII. uskrsna nedjelja

Iv 17, 20-26

U posljednjoj smo uskrsnoj nedjelji. Slušali smo dlomak iz Ivanova evanđelja, dio Isusove molitve Ocu, nazvanom i Isusovom velikosvećeničkom molitvom. Ova molitva svjedoči da je Isus iz Nazareta jedinstvena osoba povijesti čovječanstva, jedinstvena u svome odnosu prema Bogu. I uistinu nema na zemlji uzvišenijega imena i osobe unatoč svim nevjerodostojnostima kršćana kroz povijest, unatoč svoj grešnosti i nedosljednosti nas današnjih kršćana.

Što Isus moli Oca? Najprije za one koji će povjerovati na riječ Isusovih učenika. Isus, dakle, moli za sve one koji će slušati govor o njemu, koji će svojim životom svjedočiti za njega. Isusova molitva Ocu dosiže tako i nas danas i naše suvremenike. Kršćanstvo je vjera svjedoka, vjera koja se prima slušanjem i prenosi uvjerljivošću istine, egzistencijalnom zahvaćenošću da je Isus Božja objava, očitovanje Božjeg milosrđa svim ljudima.

Nadalje, Isus moli da njegovi učenici svoj stvarni zavičaj ne utemeljuju na zemlji nego na odnosu koji on ima s Ocem i koji je on imao s učenicima. U tome nema ni prezira ni bijega iz svijeta. Odnos prema njemu i njegovu Ocu daje pravu vrijednost svim zemaljskim zbiljama i one dobivaju još veće značenje nego što ga imaju bez odnosa s Bogom. Bez Boga i ljudi i stvari „podivljaju“, nastaje konfuzija njihovih značenja.

Kada razmišljamo o jedinstvu za koje Isus moli, nastaju poteškoće naših razumijevanja i tumačenja. Jedinstvo učenika na koje Isus poziva ne označava poništavanje originalnosti ni slobode pojedine osobe, nego onu vrstu jedinstva gdje zajedništvo osoba omogućuje upravo procvat pojedinačnosti. Posvuda čujemo gotovo vapaje za jedinstvom: u obitelji, u raznim zajednicama, u Crkvi se govori o jedinstvu, osobito u jedinstvu s biskupom i papom, traži se narodno jedinstvo. U tome često ima i vrlo krivih, grešnih i za pojedince i rubne zajednice kobnih poziva. Nerijetko su to pozivanja na poslušnost i tiraniju jednoga, na monopol jednoulja ili jednostranačja. To je u povijesti kršćanstva sve do naših dana, do posljednjega rata, izazvalo mnogo nepravdi, preseljavanja, konflikata pa i krvi. Jedinstvo, međutim, nije uniformnost, jednoobraznost mišljenja i djelovanja, ono ne poništava razlike nego ih afirmira. Zasiurno kršćanski nauk o

svetoj Trojici, na otajstven ali ipak shvatljiv način, ako išta, ipak govori o *jedinstvu razlika osoba koje žive božansko zajedništvo*. I činjenica da imamo četiri Evanđelja, četiri zapisana svjedočanstva o Gospodinu Isusu, kao osnovnu normu svoga djelovanja, govore o jednom jedinom Spasitelju, ali na različite načine. Kako bismo bili „jedinstveno“ osiromašeni kada bismo ostali samo na jednome Evanđelju. Stoga je zajedništvo kao osnovna oznaka jedinstva, a ne jedinstvo kao tiranija jednoga, dio onoga što uz stvarnost osobe i slobodu, kršćanstvo nudi svijetu.

Isusova molitva za jedinstvo njegovih učenika u njemu ukazuje i na najbolniju stranu njegovih učenika: razdijeljenost, posvađanost, sukobe i raskole. Riječ je najprije i uvijek o jedinstvu kršćana u *Isusu Kristu*, a ne u zemaljskim ciljevima. Samo to jedinstvo - jedinstvo u Isusu Kristu, a ne - kako mi to uvijek želimo, jedinstvo u mome načinu života, u mome mišljenju, u mojoj Crkvi i mome vjerovanju, jest preduvjet da nam drugi povjeruju da smo pronašli sreću i smisao života. Mi se štoviše vrlo lagano ujedinjujemo u zlu, u onome što je protiv drugih, ne naših. Mi se bez puno dvoumljenja solidariziramo s tamnim stranama života, sa zlom pa tako još više dijelimo svoj svijet.

Nejedinstvo, oholost i bahatost kršćana smetnja je kršćanskoj vjerodostojnosti. Nije dakle prvo zloba, grešnost, nedostatna izobraženost, duhovna lijenost, neznanje ili glupost drugih, inovjeraca i nekršćana, agnostika ili ateista, prepreka da se susretnu s Isusom, jedinstvenim Spasiteljem svijeta, nego naše kršćansko licemjerje, naše raskolništvo, naše grčevito prisvajanje Isusa samo za sebe, naše preplašeno i trgovačko kalkuliranje s njegovim evanđeljem i neživljenje po njemu.

Uskrsno vrijeme završava. Ulazimo u tzv. vrijeme kroz godinu, u obično vrijeme, u običnost naših dana. Svijet nije upoznao Isusa, ni to da je poslan od Boga. Neki su kroz povijest povjerovali, i Isus im je očitovao tko je Bog, tko je Otac nebeski i što je smisao života. Možemo li se mi pridružiti svjedocima ljubavi koja se očitovala u Isusu? Možemo li ljubiti i Boga i ljude, od bližnjih do nedragih, onako kako je Isus ljubio i ljubi? Ili ćemo i dalje namatati tiraniju svojih zemaljskih projekata jedinstva!